УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ
ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ВАРАСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ЦЕНТР ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ
ВАРАСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ПОГОДЖЕНО

Протокол педагогічної ради Центру дитячої та юнацької творчості Вараської міської ради
від 01.09.2023 № 03

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ управління освіти виконавчого комітету Вараської міської ради
від 26.09.2023 № 123-НОД

Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напряму (образотворчий профіль) «Чарівний пензлик»

Початковий рівень, 1 рік навчання
Основний рівень, 1 рік навчання

м.Вараш – 2023

Автор:

ПАВЛУСЬ Богдан Сергійович – керівник гуртка Центру дитячої та юнацької творчості Вараської міської ради

Рецензенти:

ЖДАНЮК Н.М. – головний спеціаліст управління освіти виконавчого комітету Вараської міської ради

ЯРОШИК Л.А. – заступник директора з методичної роботи Центру дитячої та юнацької творчості Вараської міської ради

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Образотворче мистецтво - універсальний шлях у вирішенні завдань художнього й особистісного розвитку дітей, громадського та духовного становлення підростаючого покоління.

Навчальна програма гуртка образотворчого мистецтва «Чарівний пензлик» сладена на основі навчальної програми студії образотворчого мистецтва, рекомендована Міністерством освіти і науки України (лист від 08.04.2016 р. № 1/11-4658).

Навчальна програма реалізується в гуртку художньо-естетичного напряму образотворчого профілю позашкільної освіти та створена для дітей віком від 5 років.

Метою навчальної програми є формування компетентностей особистості у процесі опанування образотворчого мистецтва.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальна – ознайомлення з базовими поняттями та знаннями, які стосуються образотворчого мистецтва; розвиток пізнавальної активності;

практична – оволодіння навичками живопису, графіки, конструювання, скульптури, декоративного мистецтва; опанування, закріплення та поглиблення вмінь і навичок користування різноманітними матеріалами й інструментами;

творча – розвиток творчих здібностей, спостережливості, відчуття кольору та пропорцій, художньо-образного сприйняття побаченого та його творчого відображення засобами мистецтва, варіативності та асоціативності, стійкого інтересу до образотворчого мистецтва;

соціальна – виховання дбайливого, шанобливого ставлення до народних традицій, національної свідомості, формування естетичного смаку; популяризації народних промислів; виховання культури праці, дисциплінованості, точності й акуратності в образотворчому мистецтві; виховання патріотизму, любові до України, гордості за її досягнення; організація змістовного дозвілля відповідно до здібностей, обдарувань і стану здоров’я.

Основною формою навчання образотворчому мистецтву дітей у групах початкового рівня є гра, під час якої відбувається поступовий перехід від простих до складніших видів творчості. У процесі навчання заняття малюванням, ліпленням, аплікацією, конструюванням чергуються між собою.

Програма передбачає навчання дітей у групах початкового, основного рівнів. На опрацювання навчального матеріалу відводиться така кількість годин:

початковий рівень – 144 год. (4 год. на тиждень);

основний рівень – 216 год. (6 год. на тиждень).

На заняттях гуртка застосовуються такі форми організації освітнього процесу: теоретичні та практичні заняття, на яких вихованці виконують роботи з образотворчого мистецтва в різних техніках.

Діти мають оволодіти прийомами роботи різними інструментами, які застосовуються в образотворчому мистецтві для малювання картин, обробки

матеріалів тощо; вивчити правила безпечного поводження з інструментами та матеріалами.

Підсумкові заняття проводяться у вигляді презентації робіт гуртківців й участі в конкурсах і виставках.

Початковий рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1	Вступ	2	-	2
2	Малювання	8	40	48
3	Ліплення	4	36	40
4	Аплікація	2	18	20
5	Конструювання	2	18	20
6	Екскурсії, конкурси, свята, вистави	-	12	12
7	Підсумок	2	-	2
	Разом	**20**	**124**	**144**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік. Організаційні питання. Правила поведінки в колективі та безпеки під час роботи. Прилади та матеріали для малювання (кольорові олівці, пастель, шкільна крейда, воскова крейда, фломастери, пензлі, папір тощо). Показ творів образотворчого мистецтва, виготовлених гуртківцями в попередні роки.

2. Малювання (48 год.)

Теоретична частина. Урок-бесіда «Кольоровий світ». Мистецтво малювання. Кольори, які оточують нас. Основні кольори. Порівняльний аналіз кольорів. Можливості та символіка кольору. Симетрія як засіб гармонізації форми. Узгодження силуетної форми і декору. Можливості силуетних геометричних форм. Коло. Види ліній, їх напрямки. Розташування зображень предметів на аркуші. Розташування різних орнаментальних елементів на площині. Прийоми зображення простих форм.

Практична частина. Малювання звірів, птахів, риб і комах. Малювання дерев, квітів та інших рослин. Малювання окремих об’єктів і явищ. Малювання овочів і фруктів. Декоративне малювання.

3. Ліплення (40 год.)

Теоретична частина. Урок-бесіда «В майстерні у скульптора». Матеріали для ліплення: пластилін, глина. Формування навичок модифікації (видозміни) форм, відтворення предметів простої форми, розмірів. Передавання основного характеру об’ємної форми. Предмети складної форми. Порівняльний характер форм і розмірів та їх складових частин.

Практична частина. Ліплення посуду. Ліплення овочів і фруктів. Ліплення звірів, птахів, риб та інших тварин. Ліплення дерев та квітів.

4. Аплікація (20 год.)

Теоретична частина. Вивчення прийомів вирізування та склеювання. Формування навичок роботи з ножицями. Композиційно правильне розташування об'єктів на аркуші.

Практична частина. Виготовлення аплікацій.

5. Конструювання (20 год.)

Теоретична частина. Формування навичок робіт із ножицями та папером. Конструювання об'ємної форми з окремих елементів.

Практична частина. Виготовлення вітальної листівки. Виготовлення об'ємних предметів.

6. Екскурсії, конкурси, свята, виставки (12 год.)

Теоретична частина. Екскурсії для ознайомлення з природою, історією та культурою краю.

Відвідування краєзнавчих, природничих, історичних і художніх музеїв, виставок.

7. Підсумок (2 год.)

Теоретична частина. Підведення підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

основні кольори;
прийоми використання акварелі, гуашових та акрилових фарб;
правила безпеки;
правила техніки безпеки при роботі;
прийоми розташування предметів на площині;
пропорції людського тіла;
способи використання акварельних фарб;
способи передавання будови, пропорцій, форми, об'єму предметів.

Вихованці мають уміти:

працювати олівцем, пастеллю, вугіллям, тушшю, крейдою;
передавати колір предметів та кольорові співвідношення між предметами;
зображувати прості предмети;
створювати прості об'ємні форми.

Вихованці мають набути досвід:

організації робочого місця;
вільного використання приладів та матеріалів для малювання;
правил техніки безпеки.

Основний рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1	Вступ	3	-	3
2	Станковий і декоративний живопис	3	48	51
3	Графіка	3	57	60
4	Тематична та декоративна композиція	3	36	39
5	Скульптура	3	18	21
6	Робота на пленері	-	24	24
7	Екскурсії, конкурси, свята, виставки	-	15	15
8	Підсумок	3	-	3
	Разом	**18**	**198**	**216**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік. Правила поведінки в колективі. Організаційні питання. Правила безпеки під час роботи. Інструменти та матеріали, їх призначення (акварель, кольорові олівці, пастель, олійна пастель, воскова крейда, шкільна крейда, гуаш, фломастери, пензлі, ручка з пером, кулькова ручка, папір, тонований папір, ножиці, ніж для нарізання паперу, клей, металеві лінійки, пластилін, глина, стеки).

2. Станковий і декоративний живопис (51 год.)

Теоретична частина. Види образотворчого мистецтва. Засоби художньої виразності в живописі. Закономірності кольорового кола. Теплі та холодні кольори. Основні й похідні кольори. Лінія, пляма, крапка. Відтворення стану природи засобами живопису. Освоєння просторових явищ. Елементарні закони перспективи. Пропорції і будова частин обличчя людини.

Практична частина. Малювання веселки. Малювання натюрморту з квітами, фруктами, ужитковими речами. Пейзажі: «Моя Україна», «Моє місто», «У селі», «Кораблі на морі», «Улюблена пора року», «Квітучі дерева». Портрети: «Захисник», «Моя мама», «Мій тато», «Мій друг», «Я» тощо.

3. Графіка (60 год.)

Теоретична частина. Лінія, пляма, крапка. Формування графічних навичок.

Практична частина. Графічні роботи за темами: «Флора і фауна», «Які бувають дерева?», «Чарівні бані соборів», «Морські мешканці», «Світ комах».

4. Тематична та декоративна композиція (39 год.)

Теоретична частина. Закони композиції. Станкова композиція. Образ людини в композиції. Декоративна композиція. Види декоративно-прикладного мистецтва. Ознайомлення зі зразками. Симетрія як засіб композиційної організації площини, рівновага в композиції. Народні традиції у декоративно-прикладному мистецтві.

Практична частина. Станкова композиція. Малювання за темами: «Дари України», «Збір урожаю», «Спорт», «Кольорові будиночки». Декоративна композиція. Малювання за темами: «Панно з квітами», «Хустка з рослинним орнаментом», «Розпис тарілки», «Орнамент для оздоблення рушника», «Писанка», «Петриківський розпис».

5. Скульптура (21 год.)

Теоретична частина. Об'ємне ліплення. Взаємозв'язок основної форми і додаткових елементів. Прийоми декоративної розробки, форми та методи їх засвоєння. Перетворення реалістичної форми зображення у декоративну. Ліплення на площині. Стилізація.

Практична частина. Об'ємне ліплення, зображень тварин і квітів. Ліплення на площині. Рельєфні зображення: рослинний та геометричний орнаменти.

6. Робота на пленері (24 год.)

Теоретична частина. Малювання живої природи з натури. Відтворення стану природи в пейзажах. Виконання натюрмортів.

7. Екскурсії, конкурси, свята, виставки (15 год.)

Теоретична частина. Екскурсії для ознайомлення з природою, історією та культурою краю. Відвідування краєзнавчих, природничих, історичних і художніх музеїв, виставок. Участь у конкурсах.

8. Підсумок (3 год.)

Теоретична частина. Підведення підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

основні кольори та їх особливості;

основні поняття та терміни образотворчого мистецтва;

прийоми використання акварелі, гуашових та акрилових фарб;

правила безпеки;

правила користування графічними матеріалами;

правила техніки безпеки при роботі;

прийоми розташування предметів на площині;

пропорції людського тіла;

способи використання акварельних фарб для створення портретів, пейзажів, натюрмортів;

способи зображення людської голови за допомогою графічних технік у фас, анфас, профіль;

способи передавання будови, пропорцій, форми, об'єму предметів.

Вихованці мають уміти:

працювати олівцем, пастеллю, вугіллям, тушшю, крейдою;

передавати колір предметів та кольорові співвідношення між предметами;

використовувати в роботі основні закони композиції;

користуватися законами лінійної перспективи;

зображувати прості предмети;

володіти прийомами вирізування та склеювання;
створювати прості об’ємні форми.

Вихованці мають набути досвід:
організації робочого місця;
вільного використання приладів та матеріалів для малювання;
участі у виставках, конкурсах;
правил техніки безпеки під час роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович Є.А. Поглиблене вивчення образотворчого мистецтва/Є.А. Антонович, С.П. Вид, В.А. Шпильчак. – К.: Рад. шк. 1990. – 56 с.
2. Арт-ідеї. Школа образотворчого мистецтва / Вотт Ф.; пер. з англ. В.Наливаної. К. : Країна мрій, 2007.
3. Еренгросс Б. Незвичайна наука естетика / Б. Еренгросс. – К.: Веселка, 1982. – 100 с.
4. Задорожний В.І. Уроки образотворчого мистецтва в 1–3 класах/В.І Задорожний, О.Я. Боровиков. – К., 1972. – 151 с.
5. Любарська Л.М. Образотворче мистецтво: підруч. для 1–4 кл./Л.М.Любарська, М.І.Резніченко. – К.: Форум, 2003. – 112 с.
6. Навчальна програма студії образотворчого мистецтва, рекомендована Міністерством освіти і науки України (лист від 08.04.2016 р. № 1/11-4658).
7. Підкурганна Г. Дитяча творчість. Програма та методичні рекомендації з художнього розвитку дітей дошкільного віку. К. 2001.
8. Соронович О.Д. Експериментальна програма для середньої загальноосвітньої школи. Образотвор. мистец., 5–7 кл./О.Д.Соронович, О.С.Печеняк. – К.: Ін-т змісту і методів навчання, 1998. – 87 с.
9. Стефанюк О. Чарівний світ мистецтва // Позашкілля, №11, 2008., с. 41-44.
10. Чепіль Л. П., Запорожець Г. М. Навчальний натюрморт: підготовка рисунка під акварельний живопис/Л.Чепіль, Г.Запорожець//Мистецтво та освіта. – 2018. – №1(87). – С. 46–51.